www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — ЧИСЛО 84. — ДЖЕРЗИ СИТЬ Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 11-го ЦВІТНЯ, 1921. — VOL. XXIX. — No. 84. — JERSEY CITY, N. J., MONDAY, APRIL 11, 1921. — THREE CENTS

Справа скликання міжнародньої конференції до Вашинґтону.

ГАДКУ ПІДДАВ СЕКРЕТАР ТОРГОВЛІ ГУВЕР І ЗЕДНАВ УЖЕ ДЛЯ НЕЇ ТРОХ МІНІСТРІВ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 9. цвітня. — Вчера знова виринуло в Білому Домі питанне про скликанне міжнародньої конференції у Вашинґтоні.

Першу гадку в сій справі піддав був міністер торговлі Гувер. Він для неї приєднав державного секретаря Гюза, міністра скарбу Меллона і міністра рільництва Водлеса, з котрими разом був учера на довшій розмові в сій справі у президента Гардинґа.

Президент Гардинґ не заявився ще ані за сим пляном ані проти нього, бо вижидає розвитку подій в міжнародній політиці, які скоро можуть вияснити ситуацію, а радше змінити її.

Конференція мала би на меті передовсім міжнародні економічні справи, але притім і політичні справи грали би визначну ролю.

АҐІТАЦІЯ ЗА ВЕРСАЛЬСЬКИМ МИРОВИМ ДОГОВОРОМ І ЛІҐОЮ НАРОДІВ У ВАШИНҐТОНІ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 9. цвітня. — У Вашинґтоні ведеться тепер щораз більша аґітація проти резолюції Накса і проти відкинення версальського мирового договору та Ліґи Народів. Приклонники договору і Ліґи Народів кажуть, що через приняттє договору, хотяй би зі змінами і застереженнями, становище Америки скріпиться у відношенню до аліянтів і вона тоді лекше зможе осягнути свої домагання.

Дорадники президента Гардинґа кажуть, що Америка мусить іти разом з Европою, бо її інтереси є тепер занадто звязані, аби вона могла держатись осторонь, додаючи і те, що без співучасти Америки годі буде привернути скоро нормальні відносини в Европі.

Одначе рівночасно ведеться також аґітація і проти версальського мирового договору і Ліґи Народів і нині, два дні перед отвореннєм сесії Конґресу се питанне є загадкою дня.

ОБГОВОРЮЮТЬ РЕВІЗІЮ ВОЄННИХ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 9. цвітня. — Секретар скарбу Ендру В. Меллон відбув учера довшу конференцію з сенатором Пенровзом, головою фінансової комісії сенату, в справі ревізії воєнних податків.

Оба вони годяться лише на скасованє збиткового податку, а також зменьшення податків за перевози і обмеженє інших податків. Натомісць вони є проти скасовання доходового податку від малих особистих доходів. Крім того гадають заступити збитковий податок ½% податку від всіх продажий.

БАРУХ КАЖЕ, ЩО НІМЕЧЧИНА МОЖЕ ЗАПЛАТИТИ 15 БІЛЮНІВ ДОЛЯРІВ ВІДШКОДОВАННЯ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 9. цвітня. — Бернард М. Барух, бувший голова американської комісії відбудови в часі мирової конференції в Парижі, приготовив тепер розвідку про воєнне відшкодованнє Німеччини аліянтам.

Він представляє, що Німеччина може, а імовірно й готова, заплатити аліянтам відшкодовання 15 білюнів (міліярдів) долярів. Вона, каже Барух, вже заплатила досі 3 білюни, а ще може заплатити 12 білюнів з процентом.

Він далі заявляється за відписанням аліянтських довгів в Америці, і каже, що Америка повинна приєднатись до міжнародньої полагоди міжнародніх економічних відносин.

В сій розвідці каже Барух також, що острахи перед відродженнєм німецької імперії і її небезпеки для світового мира є безосновні.

ГУВЕР ОРГАНІЗУЄ ДОРАДНУ ПРОМИСЛОВУ РАДУ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 8. цвітня. — Секретар торговлі Герберт Гувер продовжав сьогодня наради з представниками головних галузий промислу в Злучених Державах. Метою сих конференцій є створити дорадну раду для департаменту торговлі, зложену з бизнесменів.

У Гувера були члени „національної автомобілевої торговельної палати", а потім представники „американського інституту продукції фарб". Вони обговорювали склад комітетів, які мають заступати їх промисли в Раді і загальні змаганя для розвитку їх галузий промислу в Америці.

РОБІТНИКИ ЗЕЛІЗНИЦІ РЕДИНҐ ВІДКИНУЛИ ПРЕДЛОЖЕНУ ЗНИЖКУ ПЛАТЕНЬ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 8. цвітня. — Сьогодня відбулась конференція 85 представників 10,000 робітників зелізниці Рединґ. Вони рішили відкинути предложенне компанії зменьшення платні робітників на 18%.

Представники заявили, що вони держаться недавньої постанови Зелізничої Ради в Шикаґо, яка відкинула предложення на тимчасі зменьшення платень на зелізницях, вижидаючи скорої загальної полагоди непорозумінь щодо платень Зелізничих робітників в Злучених Державах.

ЖЕНЩИНА ВИБРАНА МЕЙОРОМ МІСТА.

ОМАҐА, Небраска, 9. цвітня. — При виборах у второк вибрано панну Мері Петерсон мейором міста Ред Клавд, Небраска. Панна Петерсон є першою посадницею міста в стейті Небраска. Нинішні обчисленя голосів показують, що вона одержала всего 7 голосів більшости.

ПОМЕР З ДІЯМАНТАМИ В КИШЕНІ.

Чарлз С. Ісобел, у віці 67 літ, торговець дорогими камінями в Ню Йорку, впав учера нагло омлілий на землю на 5-тій евені коло ч. 512 і скоро віддав духа. Смерть наступила наслідком серцевого недомаганя.

При ньому найдено неопрацьованих діямантів вартости $30,000.

ПЕРША НІҐЕРКА ПОЛІСМЕНКОЮ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

З Петерсбурґа, у Верджінії, доносять, що тамошний директор публичного безпеченства, Джан О. Вокер назначив членкою поліційної сили в місті Ніґерку Лізі Форбс.

Се перша Ніґерка, що іменована полісменкою в Злучених Державах.

В часі світової війни вона була приділена до помочі одній петерсбурській урядниці для наглядання за ніґерськими дівчатами. Вона тоді зі свого завдання добре вивязалась і за те її тепер іменовано полісменкою.

Вона є жінкою ніґерського священика Александра Форбса, котрий є гордий з неї. Місцеве населенє також з вдоволенєм приняло сю номінацію.

НАГЛА СМЕРТЬ УКРАЇНЦЯ В ЦЕРКВІ.

З Аллентавн, Па., пише наш кореспондент: Дня 6. цвітня, 1921, помер в Аллентавн, Па., нагою смертю Лешко Сидон, котрий походив із села Середнє Велике, повіт Ліско, Галичина. Лешко Сидон мешкав під числом 114 Бридж стріт. Мав він коло пятьдесять літ. Двайцять вісім літ минуло як приїхав до Америки. Через весь час працював, а вже від двох років не чувся в добрім здоровлю. Коли дня 5-го с. м. були до нас запрошені священики з сусідських місцевостий до помочі отцю Турулі у Великодній сповіди, богато вірних в той вечір прибуло до сповіди, а між ними і Лешко Сидон хотів ще сповнити свій християнський обовязок. Висповідався у вечір, а на другий день раненько мав приступити до святого причастя. І дня 6-го с. м. прийшов пів до пятої до церкви цілком здоров і пішов до переду, поцілував хрест так клякнув на боці в давках молитись Богу. Нараз в молитві голосно застогнав так схилив голову в долину. Люди побачивши, що Лешко умлїве, прибігли йому на ратунок, та вже запізно, бо він віддав Богу духа таки в церкві, не принявши святого причастя.

Люди не знали природної хороби покійного Лешка, і думали, що се хвилева хороба, винесли його на двір і прикликали доктора Баваша. Та коли доктор прибув, та Лешко вже був неживий.

Покійний Лешко позіставив жену вдову і четверо дітий. Земля нехай йому буде пером!

СЛАВНІ УЧЕНІ ДІСТАЛИ ВІДЗНАЧЕННЄ МІСТА НЮ ЙОРКУ.

В пятницю пополудні поставила рада міста Ню Йорку (боро об олдрмен) дати відзначеня міста Ню Йорку двом славним европейським ученим, Жидам по походженню, дрови Хаїмови Вайцманови і проф Альбертови Айнштейнови.

ДЕТЕКТИВ УБИВ ШОФЕРА.

В минулу пятницю в Ню Йорку в ночі ішло улицею двох детективів, Филип Коррі і Чарлз Еріксен. По дорозі зачепила їх молода женщина; вони кивнули на автомобіл і взяли женщину на „проїздку".

Завезли її до поліційної стації при 47-ій улиці і повідомили її, що вона є арештована за розпусту, зглядно за те, що людий зачіпає по ночах на улиці, а шоферови сказали, що він є арештований за те, що наймає свій автомобіл для неморальних цілий.

Дівчина, 19-літня Ертруда Абдоля, з 485 другої евені, зачала голосно плакати, а шофер Уліно зачав кричати. Потім, кажуть детективи, вийняв Уліно з кишені „щось блискуче", і почав утікати. Тоді Еріксен лишився з дівчиною, а Коррі став бігти за шофером. Вкінці вистрілив, як каже, двічі у воздух, але Уліно впав трупом, бо очевидно, хотяй детектив стріляв у воздух, то міряв в нещасну жертву. Тепер ведеться слідство в справі сього убийства.

ЗАМКНЕНО ВЕЛИКУ АМЕРИКАНСЬКУ ФАБРИКУ В ІТАЛІЇ.

З міста Мітяно в Італії доносять, що властителі американської фабрики автомобілів Ф. І. А. Т. замкнули фабрику і викинули 12,000 робітників на брук, оправдуючи сей крок тим, що робітники постійно противляться полагодженню непорозумінь межи ними і урядом.

ЖЕРТВУВАВ НАДГОРОДУ ЗА УБИТТЄ УЧЕНОГО.

Перед берлінським судом ставав антисемітський провідник Рудольф Лейбус, котрий жертвував публичну надгороду тому, хто убє професора Альберта Айнштайна, відомого жидівського ученого, котрий недавно приїхав до Злучених Держав, та Макса Гардена, відомого журналіста; Лейбус казав, що сих двох людий треба доконче згладити, бо вони нашкодили Німеччині своєю аґітацією за миром. Лейбуса суд покарав гривною, котра виносить на американські гроші 16 долярів.

ЛОНДОНЦІ ЖУРЯТЬСЯ, ЩО ЇХ РАСА ЗМІНИЛАСЯ.

Англійські антропольоґи (ученї, що досліджують природну історію чоловіка та історію людської культури) кажуть, що населенне Лондону, столиці Анґлії, зміняється під зглядом раси. Кажуть, що на кождих 100 людий в Лондоні є тепер 2 особи більше з круглою головою, як було 200 літ тому назад. Приписують се наплинови людий зі середної Европи. Один учений каже, що се має великий вплив на характер людий. „Старі Бритійці (первісні мешканці Анґлії) мали довгі голови і відзначалися великою ініціятивою, великою здібністю до правлення та кольоніязаційним талантом. Круглоголові люди зате не мають ініціятиви, але вони мають велику витревалість до довгої, нимгнучої терпеливости роботи".

АРЕШТИ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

Як доносить „Нова Доба", орган закордонної групи української комуністичної партії, московські окупанти поарештували недавно богато визначних діячів центрального комітету української соціялістичної революційної партії. Сі арешти виглядають тим дивнійші, що послідними часами українські соціялісти-революціонери станули були на становищі совєтської революції та приняли радянську владу. Причиною арештів могло бути хиба те, що українські соціялісти-революціонери заявилися рівночасно за тим, щоби совєти походили з виборів, а не з установи з Москви, щоби на Україні існувала осібна українська червона армія і щоби Українська Радянська Соціялістична Республика була дійсно самостійна.

АЕРОПЛЯН УБИВ 8 ОСІБ.

Підчас урочистостий отворення школи летництва в місті Ля Пас, в Болівії, в південній Америці, богато летунів попискувалося своєю зручностю та знанням штуки літаня. Підчас того один летун, поручник французької армії, стратив власть над своїм літаком і упав на товпу, що приглядалася його штукам. Наслідки упадку були: вісім осіб убитих на місци і богато ранених.

ВУЛЬКАН ВЕЗУВІЙ ЗНОВ ПРАЦЮЄ.

З Неаполю в південній Італії доносять, що італійський вулькан (гора, бухаюча огнем) знов починає працювати. З гори видобуваються величезні клуби диму, зпід землі доходить страшний гуркіт, над вершком гори видно бухаючу поломінь. Великі громади чужинців, в тім числі богато Американців, хоче наближитися до вулькану, але їм не дають падаючий з гори горячий попіл та горіючі великі іскри.

Везувій се на 4,500 стіп висока гора в південній Італії, котра вибухала час від часу від коли людська память сягає. Послідний великий вибух був в році 1906, котрий коштував кілька людських жить та богато шкоди в маєтку. Перший вибух, записаний в історії, був в році 79. по Христі, коли вибух розтопленої земної маси, або так званої ляви, знищив великі міста Помпеї, Геркулянеум і Стабіє, що розложилися були під горою. Вибух сей коштував богато людських жить. Після сього вибуху гора була спокійна до 203 року. Слідуючий вибух був в 472. році, коли попіл з гори заносило аж до Константинополя. Опісля були вибухи в роках: 512, 685, 983, 1066 (коли ряд сіл вкрила лява і кипуча вода), 1794 (котрий знищив цвитуче місто Торре дель Греко), 1822 (коли гора знижилася о яких 800 стіп), 1855, 1865, 1872, 1878, 1888, 1895 і 1906.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД АРЕШТУВАВ ДВОХ ПРОВІДНИКІВ ЖИДІВСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

З Москви доносять, що большевицький уряд арештував двох провідників жидівської соціялістичної партії „Бунду", а саме Аронсона і Свецілкого. Так як „Бунд" стояв послідними часами за совєтами, то се арештованнє моглоб свідчити про зміну становища партії до большевиків.

Майнери відкидають переговори.

ГОТОВІ НА ПЕРЕГОВОРИ, ЯК НАРАД НЕ БУДЕ ОБМЕЖАТИСЯ.

ЛОНДОН, 8. цвітня. — Анґлійське правительство вислало до майнерів і до властителів запрошенне на конференцію в справі страйку, з тим що першою справою, котра має прийти під обради, має бути справа помповання копалень.

На означену годину представителі властителів копалень і представителі уряду ждали на конференцію. Місто представителів майнерів анґлійському премієрови передано лист від юнії майнерів, в котрім майнери повідомляють, що вони возьмуть участь в конференції лише тоді, як з гори не буде обмежатися, яка справа має бути перша.

Зі сею відповіддю пропали надії на розємне полагодженє справи.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД „ВИЇМКОВИМ СТАНОМ".

Вечером того самого дня Ллойд Джордж зявився перед палатою послів анґлійського парляменту і в довгій промові розповів про невдачні зусилля анґлійського уряду довести до розємних переговорів межи майнерами та властителями копалень, а потім зажадав від парляменту, щоби парлямент ухвалив „виїмковий стан" (стейт оф емердженсі).

Він говорив, що анґлійський народ по раз перший станув перед таким явищем, що в боротьбі межи робітниками та капіталістами нищиться народне богацтво. Тому він взивав парлямент ухвалити „виїмковий стан", який дасть анґлійському урядови можливість зробити все, щоби запобігти великим шкодам, які грозять державі. Тут він предложив проклямацію анґлійського короля про заведенє „виїмкового стану".

Парлямент постановив відложити наради на понеділок, коли справу „виїмкового стану" мається взяти як першу справу під обради.

АНҐЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ЗА МАЙНЕРАМИ.

Виконавчий комітет Потрійного Союза, як називається союз юній копальняних, зелізничих і перевозових робітників, по тригодинній нараді повідомив Ллойда Джорджа, що всі робітники сего Союза вийдуть на страйк у второк в опівночи, як всі услівя, предложені майнерами, не будуть сповнені.

Се грозить страйком яких 4 міліонів робітників.

КОРОЛЬ ПОКЛИКУЄ РЕЗЕРВИ ВІЙСКОВІ ДО СТРАЙКОВОЇ СЛУЖБИ.

В кілька годин пізнійше король Джордж V. видав проклямацію „до всіх льояльних горожан, як також до тих, що служать в міліції", що покінчили 18 літ життя, а не скінчили 40 літ, щоби зголосилися до найблизчого місця вправ до хвилевої військової служби, котра не має перевисщати 90 днів. Першеньство мають мати вправні жовніри та механіки. Всі мають привезти зі собою власні наряди до їди: ніж, вилки, ложку і блишаний таріль.

Покликанне до війска страйкарів має таку ціль, щоби страйкарі ломили власний страйк.

МОСКОВСЬКІ СОВЄТИ КАСУЮТЬ САМОСТІЙНІСТЬ БІЛОЇ РУСИ.

СТОКГОЛЬМ, 8. цвітня. — Доносять сюди, що Совєтська Росія та совєтська Біла Русь заключили умову, на котрій основі вони станули одною республикою.

На будуче сі два краї мають мати спільних комісарів війни, фльоти, господарства, заграничної торговлі, фінансів, публичних робіт, комунікації та почт і телеграфів.

ЩЕ ВІДГУКИ ПОВОРОТУ КАРЛА.

БУДАПЕШТ, 8. цвітня. — Кількох аграрних послів домагалося в мадярськім парляменті слідства над тим, хто помагав Карлови привернути собі престол Угорщини. Вони остро критикували уряд за дозвіл Карлови удержувати дійсний двір в Штайнманґер та нападали на епископа Мікеша та ґенерала Лєґара, губернатора західної Угорщини.

В наслідок подій, звязаних з поворотом Карла, двох міністрів подалося до димісії, і Гортї просив парлямент відложити, аж він не порішить, що робити. Парлямент відложив своє засїданнє до понеділка.

УГОРСЬКИЙ УРЯД ПОЗВОЛЯВ КАРЛОВИ ВИДАТИ ПРОКЛЯМАЦІЮ, В КОТРІЙ ВІН ГОВОРИТЬ ЯК КОРОЛЬ УГОРЩИНИ.

Будапештенські ґазети подали проклямацію, видану Карлом до мадярського народа при виїзді з Угорщини. Та проклямація каже межи иншим:

„Я вернув на святу угорську землю, бо я не міг оставати довго поза моєю улюбленою вітчиною, і тому, бо я глибоко переконаний, що лише коронований король потрафить привернути лад і спокій, котрого потреба для добробуту.

„Злука Австрії та Угорщини скінчилася з хвилею, як Угорщина проголосила свою самостійність. Моїм бажанєм є зміцнити сю самостійність.

„Як я побачу, що мій поворот може наразити народ на тяжкі спроби, я відізжаю, але на засланню буду посвячувати всі свої сили, а як треба то й житє, за інтереси Угорщини.

„Я віру в Провидінне, що колись прийде час, коли я буду міг повернути до свого улюбленого рідного краю. А тимчасом я прошу увесь народ, щоби він попирав реґента, котрий сповняє тяжкий обовязок як голова держави, а на котрого я покладаюсь, що він буде охороняти спільні інтереси держави і короля".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorised July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Ситі і заграницею.	
На рік	$10.00
На пів	$10.00
На три місяці	$ 2.75

За зміну адреси платиться 10 центів

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1338 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ПРАВИТЬ УКРАЇНОЮ?

Віденська „Нова Доба", орган закордонної ґрупи української комуністичної партії, подає за 266. числом урядового советського органу „Известія" новий склад центрального комітету комуністичної партії (большевиків) України, правлячої партії на Україні.

Так як сей склад показує як найкраще, хто править Україною в імени „українських советів" і так як від плачених аґентів московських комуністів не можна сподіватися, щоби вони подали се до публичного відома, тому ми подаємо його вповні з тою характеристикою, поодиноких членів, яку подають добре їх знаючі редактори „Нової Доби".

Ось сей склад правительства України:

ПЕТРОВСЬКИЙ — Москаль, переконаний єдіноделімовець, україножер;

РАКОВСЬКИЙ — Румуно-Болгарин, єдіноделімовець, пропаґатор „діктатури руської культури" над українською;

МАНУЇЛЬСЬКИЙ — „Українець на прокат", безвольний і слухняний аґент Москви, противник независимости української советської республики;

ФРУНЗЕ — прізвище зовсім невідоме в партійних колах України, очевидно призначений замісць Касієра (україножера) з Москви;

ІВАНОВ МИКОЛА — Москаль, активний єдіноделімовець, лютий україножер;

ІВАНОВ АНДРІЙ — такий самий, як Іванов Микола;

ПЯТАКОВ — Москаль, в порівнанню з попереднім українофіл;

ВОРОШИЛОВ — Москаль, єдіноделімовець;

МІНІН — прізвище досі зовсім невідоме на Україні;

ЗАТОНСЬКИЙ — національність непевна, в залежности від ласки начальства, один раз Українець, другий раз україножер; такі самі політично-державні погляди;

ЛЕБЕДЕВ — призвище нове, певно присланець з Москви;

МИКОЛАЄНКО — прізвище українське, називає себе руським, завзятий єдіноделімовець;

ЧУБАР — визнає себе Українцем, по українськи говорити не вміє, має нахил до орієнтації на внутрішні українські сили.

„Нова Доба" так пише про сей новий „український" селянсько-пролетарський уряд:

„Такий є склад нового Центрального Комітету. В списку його ми не бачимо вже ні одного справжнього Українця; навіть з ганжом Українців нема. Де бувші боротьбисти, члени попереднього складу Центрального Комітету, як Шумський, Еланський, Гринько? (Ми вже не кажемо про Полоза, Ковалева, Приходька, Тараненка і др. бувших боротьбістів так само, як ні про федералістів, членів Комуністичної Парті (большевиків) України, Криворотченка, Попова та инчих видатних, відомих революційних діячів!) Чи-ж боротьбисти, як Шумський, Еланський, Гринько не старались? Адже Шумського називали „жандармом Руської Комуністичної Партії". Еланський же перший висміював домагання т. Винниченка дійсної соціялістичної федерації, він же так ретельно виступав „застрельщиком" в сій справі. А Гринько? Він же так догожав, так політикував, ніколи на засіданнях по українськи не смів заговорити, отже ніби зовсім-зовсім „чистим" еркапістом (руським комуністом) був. І все-ж таки не помогло. Всіх Українців, які-б вони не були, викинено. Навіть Скрипника в сьому складі Центрального Комітету вже нема, старого еркапіста, покірного Москві: бо Скрипник уперто визнає себе Українцем і сміє навіть часом заговорити по українськи.

„Та мало того. Немає в новому складі навіть тих не-Українців, які мали симпатії до українства, як, наприклад, Яковлева (Епштайна), колишнього виразника відомої „катеринославської точки погляду", а тепер з нахилом до української незалежности. Поки він був єдіноделімовцем, він весь час був у складі Центрального Комітету Комуністичної Партії (большевиків) України, а як тільки погляди його стали схилятись до орієнтації на українську радянську державність, його в складі Центрального Комітету вже немає".

Додавати якінебудь уваги до сих слів не треба. Факти говорять зовсім ясно.

НЕМА ДРУГОГО КРАЩОГО КАЛЕНДАРЯ В АМЕРИЦІ ЯК

КАЛЕНДАР ЛЬВІВСЬКОЇ „ПРОСВІТИ"

Зміст того календаря незвичайно цікавий, з під пера найліпших авторів, і в половині року має однакову вартість.

ЗА ТЕ ЦІНА ЙОГО ЗНИЖЕНА ДО 75 ЦЕНТІВ.

Вистарчить прочитати у нім статті „Державний лад на Західній Области Укр. Нар. Республики" або „Боротьба Українського Народу за волю і незалежність", аби мати образ про хід справ на нашій рідній земли.

Тов. „Просвіта" прислало кількадесять примірників до книгарні „Свободи" і тут можна їх набути.

Замовлення проситься висилати на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

„КАТИ ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД НАМИ..."

Тепер, в місяці Шевченкових свят, отсі слова Тараса так і тиснуться на думку, коли думаєш над положенням української Галичини в польській неволі.

Недавно, як знаєте, Рада Союза Народів ствердила, що українська Галичина лежить поза границями польської держави; що Польща держить тільки сей край на основі военної окупації; що суверенні права над українською Галичиною належать до держав антанти,— і тому Рада рішила предложити справу польського режіму в українській Галичині Раді Амбасадорів, яка є органом держав антанти для полагодження справ, які стоять в звязку з мировими договорами.

Здається, не можна яснійше ствердити, що Польща не має до української галичини **ніякого права**, що вона сей український край загарбала насильством і насильством держить 4 міліони українського населення краю в найтяжшій неволі.

А одначе держави антанти, які самі віддали українську Галичину в ту польську неволю, спокійно дивляться, як в тій неволі гине серед мук український нарід.

Рада Союза Народів ствердила, що Польща держить українську Галичину безправно, насильством. Одначе ті самі держави антанти, з яких складається Союз Народів, не спішаться покласти кінець тому польському безправству і насильству і наказати Польщі уступитися з української Галичини та вернути сьому краєви свободу і незалежність.

Право і справедливість за нас, — одначе се не перешкаджає Полякам лютувати в українськім краю, знущатися над українським народом.

Затрівожені ухвалою Ради Союза Народів, Поляки придумують нові способи, як би задержати українську Галичину в своїх руках.

Один з тих способів — дати на перший погляд ніби якісь полекші українському населеню, щоби могти перед державами антанти сказати, що-то Польща сама дбає про заспокоєнне потреб українського населення Галичини і тому треба сей край оставити при Польщі.

Як знаєте, недавно був час, коли у Львові не істнував ніякий український часопис—крім польонофільського „Рідного Краю". Тепер се змінилося. Замість „Української Думки" польські власти позволили видавати „Український Вістник" (орган народньої трудової партії). „Вперед (орган української соціяльно-демократичної партії), який були заборонили, позволили знов видавати. Крім того позволили видавати тижневник для селян „Батьківщина", яку видає народня трудова партія на память тої „Батьківщини", яку в 1879 р. почав був видавати Юліян Романчук.

Позволили польські власти на ювилейний обхід 80-літніх уродин Юліяна Романчука.

Позволили на обходи свята Шевченкових роковин в цілім краю, а Краєва Шкільна Рада видала навіть розпоряд, щоби в усіх школах, де є Українці ученики, урядити святочний обхід Шевченкових роковин.

Не заборонили заклику українських організацій польські власти, щоби в звязку з Шевченковим святом устроєно свято в честь тих, що лягли головами за рідний край.

В польськім соймі далі товчеться справа заложення „руского університету" в Станиславові, який мав би повстати так, що до теольоґічного факультету, який там уже істнує, додати ще правничий факультет.

Все те, як сказано — має збудити в державах антанти враження, що Польща сама найліпше подбає за потреби українського народу.

А одначе — яким страшним болем врізуються в душу кождого Українця ті „полекші" польського правительства. Український нарід, споконвічний господар Галицької Землі, який так недавно мав тут державну незалежність, може проявляти своє національне життя тільки тоді на стільки, коли і на скільки позволить йому на се польський завойовник! Чи не виривається з наболілої душі крик: „Кати знущаються над нами!", — коли вона, забравши нам свободу й незалежність, кидають нам „полекші" як панську ласку?!

Коли „полекші" мають послужити на те, щоб обдурити держави антанти, — то в краю йде рівночасно дальше нищення українського населення й його життя.

Українська преса далі підлягає конфіскатам.

Житте українських товариств і організацій — обмеженням і заборонам. Так прим. Товариство наукових викладів ім. Петра Могили не може розвивати своєї діяльности, бо найживійші теми поліція забороняє, текст кождого викладу має бути предложений поліції, а наукові пояснення після викладу на запитання слухачів заборонені.

Український молодеж вступає до університету і инших вищих шкіл далі заборонений.

Українців у військовім віці покликало польське правительство ставитися до військової бранки.

На українське населення накладає польське правительство ріжні данини на користь польської держави, як державну позичку, данину на польське військо, данок на аґітацію за Ковалецею з приводу плебісциту на Горішнім Шлеску, і т. д. Сі данини стягається з кождого Українця.

Велику земельну власність як в українській Галичині так і на тих українських землях, які перед 1917 р. належали до Росії, а тепер опинилися під польською окупацією, польське правительство розділяє даром між жовнірів польської армії і продає польським селянам. Доси український селянин на сих землях був наймитом у польського поміщика, а тепер має бути наймитом у польських заможних господарів.

Так хоче Польща насадити на сих українських землях польське населенне, щоби при його помочи задержати ті землі на віки в своїм пануванню.

Тюрми й табори інтернованих далі наповнені Українцями, які там мучаться і гинуть за любов до рідного краю.

В таких відносинах обходить сього року українська Галичина Шевченкове свято.

„Кати знущаються над нами..."

Відень, 19. марта, 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

В сю неділю, дня 10. цвітня, 1921, відбудеться в Джерзи Сити, Н. Дж., велик(е народне віче в церковній галі при Грін і Сосекс улицях, точно о 2-гій годині пополудні.

На вічу буде абговорена справа помочі нашому рідному краєви в Европі.

ЗА ВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ:

Українці американські горожани і ветерани американської армії.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Моя поїздка по Галичині.

(Спомини з недавної поїздки до Східної Галичини).

Браття і сестри Українці і Українки!

Що я бачив у Східній Галичині своїми власними очима й чув на власні свої уха, переповім Вам як на сповіди. Польські знущання, звірства, варварства є далеко більші і страшніші ніж описують газети. Бо того, що Поляки виробляють над нашим народом, того страшного образу кровавого, ніхто не годен описати.

Наш рідний край замінили Поляки в одно пекло мук, в якім животіють ще до якогось часу наші люди обідрані, голі, босі, голодні й катовані Ляхами.

Був я на Лемківщині, в Стрийщині, Скільщині, Долинщині, й у Львові. Переїздив поїздами великі просторені, і мав нагоду розмовляти з тими українськими мучениками, котрі перенесли на своїм власнім тілі ті страшні муки.

Скрізь голод страшний між українським народом; нужда страшна; нема ні одягу, ні топлива ні хліба. Люди живуть у землянках, або в будах, котрі собі тимчасово уладжують з галузя та дерня. Діти снуються як тіни і просять хліба. Батьки їх у польських тюрмах, а часто й матері також, а притім дуже богато сиріт, що їх батьки поглялих в боях. Польські салдати і жандарми витягають останні ліжники зпід хорих дітий українських і материй, бючи їх канчуками.

Скрізь маса калік українських, що вернулися з війни, той без руки, сей без обидвох рук, онтой без обидвох ніг, инший без очий; а ще инший з розрізаною щокою, що навіть не подібний на образ людський. Всі ті мученики без жадної опіки, без жадної помочі, лиш польська нагайка над ними вивше. Коли переходиш в якім місті, місточку або селі; і дивишся на тих страшних калік, а серце тисне якийсь біль, а сльози мимохіть тиснуться до очий, бо то все сидить під стінами будинків, на проходах, з шапкою в руках, трясучись від зимна, чекає, хто кине яку марку польську, котра варта одну десяту частку американського цента.

Ляхи інтернували найсвідоміших Українців і Українок, особливо найбільше інтеліґенцію, священиків, учителів, свідомійших селян, і запроторили в табори. Заки прийшов такий інтернований до того табору, був кілька або кільканайцять разів катований польськими салдатами, а на остатку в таборі здерли Ляхи з нього все убране і кинули йому польське ляхмітте з польськими вошами. Наших інтеліґентів, що займали більше становище серед українського загалу, брали на торговицю і робили над ними посміховисько. Бештали такими словами: „Ти кабане, ти українська сьвиньо!" Притім били в лице, а польська гакота, дивлячись на ту польську „культуру", плескала в долоні з одушевлення.

Українського священика в однім місточку взяли ранком з ліжка неодягненого; привели на ринок і казали танцювати козака. Коли священик, старенький чоловік, випрошувався, били його польські салдати дротяною нагайкою, і ще верещали: „Ти українські кабане, мусіш танчиць, то єст твуй українські танец, козак!" Потім казали співати „Ще не вмерла Україна", „Єще польська не згінеьла" і т. д. На те все дивилися згромаджені польські мешканці того міста і плескали в долоні та кричали: „Музикі тшеба му даць, бо ун не може скакаць козака без музикі!" Розуміється, по такій польській штуці повезли скатованого старця до табору. (Се оповідав очевидець).

В Східній Галичині в місті....., коли напакували Українців і Українок до вагонів, в котрих перевозиться худобу, де нема ані одної лавки, — виправляли сей транспорт до Берестя Литовського. Та послухайте, дорогі Читачі, як сі Ляхи розпочали урочисто той відїзд. **Коли поїзд рушав, то кидано ним з такою силою вперед і взад, раз, другий і третій, що в поїзді стався дикий рев людських голосів, бо люди, які знаходились у возах, всі попадали і помішались. Через те маса покалічилась; богато кости поломило, а вісім осіб було забитих.** Се розповідав очевидець, котрий був в той час на тім транпорті. Як вже той транпорт привезли до табору, то половина з тих, що остались живими, була калікими.

Ті, що виходять часом з польських криміналів, такі скатовані, що часто відбирають собі життє, або божеволіють на свободі, з нужди і з мук, яких зазнають від польської влади. А маса таких єсть, що перенісши стільки мук, вже не спосібні до життя.

Хто не жив під польським ярмом в теперішній час, не може собі уявити тих мук. Осьцо Поляки виправляють в Галичині. Приходить польське військо в спокійні українські села; зганяє всю молодїж на майдан серед села; там вяжуть невинних хлопців; кидають їх лицем до землі та бротяними канчуками силують їх пасти траву і гризти землю на два цалі глибоко. Потім питаються кождого: з глумом, чи є земля польська, чи українська. Котрий скаже, що українська, то його січуть канчуками далі, аж поки не скаже, що польська, або не втратить притомности. Всему тому приглядаються польські офіцири, навіть з рангою капітанів. До якого значіння доходить польська салдатчина, в те тяжко повірити тому, хто не бачив сего на власні очі.

Браття України! Я не можу докладно подати імен тих очевидців, котрі мені ті страшні події росказували, ані імен тих сіл; в яких Ляхи так по звірськи знущались. Не можу тому, бо пімста Ляхів над тими селами була-би ще страшнійша. Який там терор ширять польські окупанти, можна зміркувати по тім, що я горожанин свобідної Америки, заосмотрений всіми потрібними паперами, а я мусів ночию утікати зі свого рідного села від родини, бо польські жандарми вже відгрожувалися, що скрутять голову Американцеви, який всему приглядається. Як в моїм рідним селі так і в сусідних селах вістка про мій приїзд страшно занінтересувала Ляхів: чого я приїхав, в яких цілях. Нарешті пійшла вістка, що то „делеґат Українцьуф з Америкі на конгрес в Швайцарії", тож і польські жандарми робили мені візити; контролювали, випитували, а все: „в якім целю пан пшиехал тутай?" Я відповідав чемно, гостив американськими цигарами і краєвою горівкою, що там було, аби спекатись біди.

Поважані члени і членкині У. Н. Союза!

Я старий чоловік і своєю працею в часі довгого побуту тут в свобідній Америці дослужився пошановання між людьми. Двайцять пять літ був я урядником У. Н. Союза в Америці. Три рази вибирали Ви мене головою того Союза і трома наворотами сповняв я той високий уряд чесно. Чейже ніхто з Вас не подумає, що я схочу сплямити своє імя неправдою на мої старші літа. На той знак, що тільки правду пишу, підписуюся повним іменем своїм і назвиском. А свідків, що я правду пишу, є в Галичині десятки і сотки тисяч. Вони потвердять ту страшну правду і ще страшнійші муки, як тільки Ляхи будуть прогнані з нашої мученої землі. Інакше їх замучили-б на смерть.

Знущання і муки, які наш бідний український народ переніс століттями від Турків, диких Татар і володітелів російських, не такі страшні в порівнанню з муками, знущаннями, які завдали Ляхи нашому бідному українському народови в теперішній окупації нашого рідного краю Галичини.

Ті страшні муки і знущання, які терпить наш нарід Галичини під польськими окупантами, найстрашнійше відбились і відбиваються на нашій інтеліґенції і найсвідомійших наших селянах. Ляхи інтернували — як я казав — наших священиків, учителів і селян свідомійших, і гнали босих голих пішки десятки миль; немилосердно катували як по дорозі так і в таборах, в котрих вони знайшли свою мученицьку смерть. **Ляхи се робили пляново, щоби винищити нашу інтеліґенцію і свідомійших селян,** щоби потім тим лекше буде для них споритись з меньше свідомою і затрашеною масою наших нещасних братів і сестер.

Деякі селяни, котрим не були спалені їх хати і будинки, котрі потрафили заховати трохи картофелю, і котрим удалось затримати бодай одну корову, яка тепер заступає рідну маму, — то ще животіють якось; але всі прочі, котрі сего не мають, завидують їм мов міліонерам. Знову, селяни, котрим війна знищила все, а також інтеліґенція, по кілька або кільканайцять місяців вимучена, викатована, в таборах, хотяй вернулась на свободу, — тепер примірає серед голодових щоденних мук, без одежі, без даху. Священики, учителі і якінебудь урядники Українці — посад не дістали, ані не можуть дістати, поки не присягнуть на Польщу. А посади — то тюрми, криміналі, що часто відбирають собі життє, або божеволіють на свободі, з нужди і з мук, яких зазнають від польської влади. А маса таких єсть, що перенісши стільки мук, вже не спосібні до життя.

Хто не жив під польським ярмом в теперішній час, не може собі уявити тих мук. Осьцо Поляки виправляють в Галичині. Приходить польське військо в спокійні українські села; зганяє всю молодїж на майдан серед села; там вяжуть невинних хлопців; кидають їх лицем до землі та бротяними канчуками силують їх пасти траву і гризти землю на два цалі глибоко. Потім питаються кождого: з глумом, чи є земля польська, чи українська. Котрий скаже, що українська, то його січуть канчуками далі, аж поки не скаже, що польська, або не втратить притомности. Всему тому приглядаються польські офіцири, навіть з рангою капітанів. До якого значіння доходить польська салдатчина, в те тяжко повірити тому, хто не бачив сего на власні очі.

Браття України! Я не можу докладно подати імен тих очевидців, котрі мені ті страшні події росказували, ані імен тих сіл; в яких Ляхи так по звірськи знущались. Не можу тому, бо пімста Ляхів над тими селами була-би ще страшнійша. Який там терор ширять польські окупанти, можна зміркувати по тім, що я горожанин свобідної Америки, заосмотрений всіми потрібними паперами, а я мусів ночию утікати зі свого рідного села від родини, бо польські жандарми вже відгрожувалися, що скрутять голову Американцеви, який всему приглядається. Як в моїм рідним селі так і в сусідних селах вістка про мій приїзд страшно занінтересувала Ляхів: чого я приїхав, в яких цілях. Нарешті пійшла вістка, що то „делеґат Українцьуф з Америкі на конгрес в Швайцарії", тож і польські жандарми робили мені візити; контролювали, випитували, а все: „в якім целю пан пшиехал тутай?" Я відповідав чемно, гостив американськими цигарами і краєвою горівкою, що там було, аби спекатись біди.

Поважані члени і членкині У. Н. Союза!

Я старий чоловік і своєю працею в часі довгого побуту тут в свобідній Америці дослужився пошановання між людьми. Двайцять пять літ був я урядником У. Н. Союза в Америці. Три рази вибирали Ви мене головою того Союза і трома наворотами сповняв я той високий уряд чесно. Чейже ніхто з Вас не подумає, що я схочу сплямити своє імя неправдою на мої старші літа. На той знак, що тільки правду пишу, підписуюся повним іменем своїм і назвиском. А свідків, що я правду пишу, є в Галичині десятки і сотки тисяч. Вони потвердять ту страшну правду і ще страшнійші муки, як тільки Ляхи будуть прогнані з нашої мученої землі. Інакше їх замучили-б на смерть.

Знущання і муки, які наш бідний український народ переніс століттями від Турків, диких Татар і володітелів російських, не такі страшні в порівнанню з муками, знущаннями, які завдали Ляхи нашому бідному українському народови в теперішній окупації нашого рідного краю Галичини.

Ті страшні муки і знущання, які терпить наш нарід Галичини під польськими окупантами, найстрашнійше відбились і відбиваються на нашій інтеліґенції і найсвідомійших наших селянах. Ляхи інтернували — як я казав — наших священиків, учителів і селян свідомійших, і гнали босих голих пішки десятки миль; немилосердно катували як по дорозі так і в таборах, в котрих вони знайшли свою мученицьку смерть. **Ляхи се робили пляново, щоби винищити нашу інтеліґенцію і свідомійших селян,** щоби потім тим лекше буде для них споритись з меньше свідомою і затрашеною масою наших нещасних братів і сестер.

Деякі селяни, котрим не були спалені їх хати і будинки, котрі потрафили заховати трохи картофелю, і котрим удалось затримати бодай одну корову, яка тепер заступає рідну маму, — то ще животіють якось; але всі прочі, котрі сего не мають, завидують їм мов міліонерам. Знову, селяни, котрим війна знищила все, а також інтеліґенція, по кілька або кільканайцять місяців вимучена, викатована, в таборах, хотяй вернулась на свободу, — тепер примірає серед голодових щоденних мук, без одежі, без даху. Священики, учителі і якінебудь урядники Українці — посад не дістали, ані не можуть дістати, поки не присягнуть на Польщу. А посади — то тюрми, криміналі,

КОМБІНАЦІЙНА ПРЕМІЯ В КНИЖКАХ

ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Видавництво У. Н. С. „Свобода" постановила поновити премію для передплатників „Свободи", однак у відмінній від попередньої премії формі.

Попередна премія з місяця січня с. р. полягала на тім, що кождий передплатник, котрий прислав передплату в тім місяці, дістав премію від річної передплати книжок вартости $2.00, від піврічної $1.00 а від чвертьрічної 50 цент.

Теперішна комбінаційна премія в книжках, яку отворимо з днем 1-го квітня буде тривати аж до відкликання. З тої премії будуть мати право користати всі ті пп. передплатники, котрі надішлють свої передплати почавши від 1-го квітня с. р. і ті передплатники, котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марцю с. р.**

На сю комбінаційну премію призначується знижену ціну на книжках. І так:

Хто пришле цілорічну передплату і $3.00 на книжки, той дістане книжок вартости $6.00.

Хто пришле піврічну передплату і 1.50 на книжки, той дістане книжок вартости $3.00.

Хто пришле чвертьрічну передплату і $1.00 на книжки, той дістане книжок вартости $1.75.

Передплатник, котрий не схоче скористати з такої обниженої ціни на книжках, а пришле тепер саму передплату, може зажадати від адміністрації „Свободи" прислання йому **Преміового купону на книжки, який передплатник буде міг в** довільнім йому часі викупити, присилаючи на книжки одну з висше згаданих вкот.

Щоби чимось винагородити тих пп. передплатників котрі прислали свої передплати в місяцях **лютім і марци,** поширяємо сю премію знижених цін на книжках і на них, і дозволяємо їм жадати від адмін. „Свободи" вислання їм такого купону, або можуть відразу прислати відповідну до присланої ними передплати квоту на книжки, а їм вишлеться кождого часу книжки подвійної вартости.

Преміові купони знижених цін на книжках будуть видавані кождому передплатникови з місяців лютого, марця і квітня лише на квоти залежні від надісланої ними висоти передплати, а не більшої.

Книжки належить вибирати з каталога книгарні „Свободи". У кого такого каталога нема, нехай звернеться до „Свободи". Можна вибирати з каталога всі книжки, з винятком букваря і молитвенників. Коли якась книжка подана в каталоґу зістала вичерпана, тоді книгарня „Свободи" вишле иншу книжку.

Видавництво „Свободи":

Отсим пересилаю свою передплату в сумі $..... і рівночасно залучаю $..... на Ваш Преміовий купон на книжки по обниженій ціні.

Імя .....

Адреса .....

Місц. .....

Вислав передплату дня .....

УВАГА: Сей купон проситься витяти і прислати на адресу „Свободи" враз з належитостию за передплату і книжки, або заховати його і в довільнім часі скористати з сеї премії зниженої ціни на книжках.

Адреса:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

нали польські, по котрих тягають, катують, ломлять ребра, очі вибивають, — як от інжинірови Малішевському у Львові вибили очі.

Студентів і студенток українських вже третій рік до шкіл не пускають. „Присягніть на Польщу!" — кажуть їм. А вони чесно, непохитно держаться і не присягають на Польщу. Тай за те марнуються. Зустрічав я їх — обдерті, з торбинками пішком мандрували з рідного краю в світ за очі, до науки в чужих землях, голодні, помарнілі, пожовклі. А на чужині, на еміграції біда нашим також заглядає в очі щораз то більше!

Навіть чорні Нігри, невольники, не терпіли таких мук, які терпить наш нарід під польськими катами.

Що діється в польських таборах для інтернованих, того я вже так не можу описати, бо то хотяй заломи руки і плач. Нема сили звичайному чоловікови того описати.

Браття Українці!

Не хочу вірити, аби Ви мали серце і не могли відчути тих страшних мук, тих болів, тої нужди наших братів! Останне діліть на дві части, тай посилайте на ратунок братам-невільникам, яких мучить Польща в Галичині. Бо навіть безробітні між Вами то ще великі пани і рівнати їх не можна з тими, яких мучить Польща. Я червоні із сорому, читаючи в газеті „Українські Щоденні Вісті" газив, щоби не складати на білих мучеників в старім краю під польським ярмом. Мене запитували: „Що се таке? Які то Українці? Чи то люди, чи не люди?"

Поляки чваняться своєю Польщею, а кажуть, що ніби Українці не доросли до своєї державности і влади. Та, Господи, заховай цілий світ від таких порядків, які тепер за польської влади. Я переїхав цілу Европу, то таких „порядків" не бачив. Можу се одно сказати, що під польською владою Польща є центром злодійства і шахрайства, чим жадна держава не може повеличатись і зрівнятись. Купцям там ходу нема, бо за кождим кроком треба перекуплювати польського хабарника. Щоби отримати білет зелізницею із столиці Польщі, Варшави, до Львова, я мусів хабарного заплатити 1.464 польських марок. Щоби в Польщі не бути обкраденим, се виключене і не можливе. Я обкрадений, хотяй був дуже обережний. Чув я не в одним місці, як люди польської народности проклинають порядки польської влади, розуміється, що се не шляхта.

Америки Ляхи бояться, бо знають, що якби наша свобідна Америка сказала своє тверде слово, то Ляхів би не було в Галичині ані 24 годин.

Тож не третьмо надії на освободженє нашого рідного краю під лютого ярма Ляхів! Таксамо як наші брати в Галичині не тратять надії, ані не хочуть знати і чути, що галицько-українська земля припаде до Польщі. Вони кажуть: Перебув наш народ диких Монголів, Татар, російских царів, і хотяй Ляхи найстрашнійший ворог, але і їх перебудемо; визволимось, тілько пімста і відплата буде колись страшна для Ляхів!"

„Чейже Ваш американський нарід свобідної Америки і Ваш новий президент Гардинг, котрі так люблять свободу, упімуться за нами; чейже наші сльози, наші стони, ті страшні муки, які ми дізнаємо під польською владою, знайдуть захист у їх гуманних серцях і у Вашого президента Гардинга; може він направить те страшне лихо, якого наків старий президент, на котрого ми покладали всю надію!" „Ми чули, кажуть, що Ваш президент сказав, що він буде кермуватись совістю, а чейже совість порушиться на вістку про те пекло мук, яке зробили й роблять Ляхи!"

От так наші брати говорять. Тримаються вони по геройськи і не тратять надії. Тож і ми не тратьмо надії, а покищо спомагаймо наших катованих братів грішми, одягами, і чим хто може.

Тільки мав я Вам сказати про свою поїздку по рідним краю. Був я тілько один місяць і цілий місяць плакав я разом з цілим народом нашим, що своїми сльозами безвинно поливає рідну землю, окуповану ляхами.

Заплачте і Ви, Браття і Сестри! Нехай сокрушаться Ваші серця! Допоможіть мученикам і їх голодним дітям!

Написав в місяці марті, 1921 року

Кость Кирчів,
бувший голова У. Н. Союза в Америці.

P. S. Прошу всі українські часописі в Америці і в Канаді перепечатати мою допись.

ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ.

(Продовженнє).

Провідники сего руху називались „гуманістами" від латинського слова „гуманітаї" — значить; людськість, людяність — а то тому, бо вони були того погляду, що занадто сувора, середновічно-католицька, церковна наука, котра забороняла людям усяку світську втіху, штуку чи науку, є противна людській натурі та наносить кривду людині. Чоловік — казали вони — не лише сотворений для другого життя, але й для сего світа; тому повинен бути вже на сему світі по можности щасливим. Гуманісти казали, що стара грецька (елинська) та римська (латинська) література найліпше надаєсь до того, щоби виховати людий в „людяности" (гуманости) — значить: аби чоловік не замикався від світа, але й не попадав знов в надуживанне світа і життя, аби чоловік був вибачливий і толерантний (терпеливий) для ближних ві всіх справах, але й аби знав свої власні і других людий обовязки супроти ближних і цілої суспільности. Вони казали, що стагорецькі і римські філософи — сократ, Платон, Аристотель, Зенон, Епікур та Сенека — сотворили найблагороднійші філософічні системи, то є науко-моральні теорії про призначенє, обовязки і мораль чоловіка. Так само — казали вони — історія старих грецьких та римської републики се найліпша школа горожанських чеснот та примірного патріотизму. Не треба казати, скілько сей гуманізм причинився до поширеня думок про волю та права кождої людини. Так само поширив сей гуманізм думку про право людини свобідно займатися штукою і наукою — без обмеженя держави. Під його впливом оставали приміром ті учені — Коперник і Галілеї, котрі перші зачали голосити, що земля є не кружком, але великою кулею, котра кружляє довкола ще більшої кулі — сонця.*)

*) Передтіє ся наука була католицькою церквою і державами заборонена, як „незгідна з Біблією, а тим самий з вірою і моральностию. Гуманізм підготовив людські уми і до приняття сеї науки — голосячи взагалі засаду, що основою знаня є критичний досвід (експеримент), а не згори накинена віра в саку чи таку науку. Думку про кули ..... небесних тіл і про т. зв. соняшну систему Коперник та Галілеї взяли власне з давних старих грецьких філософів. Так само Христофор Колумб, що відкрив Америку, був під впливом письм гуманістів і Коперника та Галілеї. Коли всі Еспиші казали, що земля се кружок, він 1492. року переконав короля, що земля є куля і що тому можна обплисти її довкола, наче та муха, що може обійти кругом гарбуз чи яблоко. В той спосіб переконав він короля, що їдучи з Европи на захід можна кругом землі доїхати найкоротшою дорогою до богатої східної Індії. Що правда — до Індії Колумб не доїхав, а то тому, бо по дорозі до неї натикнувся він на нову незвісну, а рівно богату землю. Се була власне Америка. Колумб до самої смерти думав, що відкрита ним земля, се часть Індії. Тому острови середущої Америки до сегодня звуться „Західні Індії", а первісних мешканців Америки названо Індіянами.

Ще більше, ніж гуманізм зробила в напрямі визволення людини сила гнету держави т. зв. реформація, то є рух до зміни (поправи, реформи) наук католицької церкви. Реформація безперечно прозрбла зі сійби гуманістів. Гуманісти засіяли в людські уми тих насів критицизм, недовіре, охоту доходити правди. Се переймили також деякі сильно віруючі люде, котрі одначе віднесились критично до давних наук католицької церкви аж „незгідних" зі Святим Письмом". Першими піонірами реформації були Анґлієць Вікліф та Чех Іван Гус, а поширили її по всій Середущій Европі Німець Мартин Лютер та Швайцаре Цвінкач, Кальвін і Сонін. Сі реформатори — що правда — не були згідні зі собою, але вже сама боротьба ріжних релігійних наук проміж собою підкосила думку, що можна людий примушувати вірити тільки в те, що дозволює вірити держава.

З обох сих рухів, — гуманізму та реформації — розвинулось скоро науково-філозофічне движенне XVIII. століття, т. зв. движенне „французьких філозофів": Дідерота, Русса, Волтера, Моитескіє, Фенелона та инших. Вони уже явно і з усею силою науково-філозофічних аргументів голосили „право чоловіка" до волі, рівноправности, свободи віри, свободи поглядів, науки і т. д. На їх науці виховалась тоді вся інтеліґенція культурних країв Европи, а таксамо перші основателі Злучених Держав Америки. З наук сих філозофів, що голосили „лібералізм" (свободолюбство), взято основи до першої конституції Злучених Держав Америки, а так само до славної „декларації прав горожанина і чоловіка", проголошеної французькою революцією 1789. року. На сих науках основується ввесь новочасний устрій конституційно-парляментарних та демократичних держав. Деякі з них зближились до принципів, проголошених французькими фідозофами, більше — инші менше. Але взагалі в усіх культурних краях побідила ліберальна (свободолюбна) думка, що держава повинна накладати на горожан як-найменші обмеженя, і то лише такі, які необходимо потрібні для удержання і оборони держави на зверх та удержання ладу в її нутрі. Поза тим держава повинна лишити суспільности (громадянству) як-найбільшу волю для кожної одиниці жити, вірити, думати, ділати і говорити так, як кому подобаєся. Аби се лише не підкопувало самого істнованя держави або не наносило шкоди в життю, здоровлю, чести чи майні другим людям. Осьтакі погляди се є т. зв. лібералізм.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА „ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ

It's toasted

LUCKY STRIKE CIGARETTE

ПРИГАДКА.

В понеділок, дня 11. цвітня с. р. о 8-ій годині вечером відбудуться в салі Українського Народного Дому, 217 Іст 6. ул. в Ню Йорку перші збори представителів українських товариств Ню Йорку і околиці в справі участи Українців в американській виставі, котра має зобразити здобутки праці ріжних національних груп іміґрантів в Америці.

ЗА ТИЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

Омелян Ревюк, предс.;
Стефан Мостовий, секр.

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріальна. 28псп
T. J. HRYCEY CO.,
229 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

IRON TONIC PILLS
ЗЕЛІЗНІ ТОНІК ПІЛУЛІ

Поручаєсь в випадках загального ослабленя, браку крови, утрати апетиту, нервовости, нестравности і в инших занепадах спричинених недостачею сильної крови. Для тих, що працюють тяжко, ЗЕЛІЗНІ ПІЛУЛІ суть необходимі для підтримання їх здоровля. Корисні для хорих і здорових.

Можна набути пачку з 60 пілулями за $1.00, або 6 пачок за $5.00 разом з пересилкою і податком в українського аптикара під адресою:

PAUL HAWRYLIW, PH. G.,
703 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

РОЗМОВА.

Вечір.

Тіни туляться до плотів, дитина пригорнулася до мами.

На листку діржить останній промінь сонця, в комині зітхає вітер, вікна плачуть.

„Мамо, говори мені казку!"

„Яку тобі казку, дитино?"

„Гарну".

„Було то тоді, як ще люди водилися на світі".

„Давно?"

„Ніби не давно, а погадаєш, так здається давно, дуже давно. Помалу тепер час минає, дитино".

„Розказуй!"

„От, як жили ще люди на світі, то було шість днів праці, а семий відпочинку, неділя. В неділю кожня дитина вбирала сорочку білу і нові чобітки. Мати головку чистим гребенем чесала ще й маслом свіжим, несоленим мастила".

„Гарно було".

„Гарно, дитинко бідна. А тоді в церкву йшли. Дорогою сусідів зустрічали. Здоровилися й питали: Як спали, як днювали, чи здорова худібка і коли зачнуть жати пшеницю? Всі такі білі, ніби гріху не бачили з роду. Неділя! А в церкві квітки за образами святими і квітки на головах дівчат. Співають, аж вікна дзвенять, аж Мати Божа всміхається з ікони. А чи тіні у неї намистечко багацької доньки, що дівчиною вмерла".

„І ніхто не здирає?"

„Нікому тільки гріх навіть у голову не прийде".

„А чогож із нас усьо поздирали?"

„Такі тепер часи настали".

„Говори, говори, мамо, це краще ніж казка про розбишак".

„А по службі божій люди вертали домів. Іли борщик густий і вареники з салом і хліб медом мастили. А мід був солодкий, солодкий, бо його власна бжола збірала з тих лип, що батьки садили".

„Говори, говори!"

„По обіді в садок ішли, під дерево кріслате. На небі таке сонце сяло, аж любо, а під деревом у тіни був холодок. Дивилися крізь гілля на сонце. Сонце життя дає, а життя найдороще у світі. Його не годиться зневажати, ні словом, ані ділом".

„Так казали тоді?"

„Так научали родичі дітий".

„І робили так?"

„Так і робили, дитино. Хто доторкнувся людського життя, цей душегубом звався, був проклятий людьми".

„Як дивно!"

„Тоді це було звичайно. Отож вийдемо в садок, полягаємо а дід про давні часи розказує, як колись у нас було".

„Так, як ти тепер розказуєш мені",

„Так, тільки гарніше, бо він багато світа видав. А як дід скінчить, то батько книжку читає. Книжки приносив з міста. Дешеві були, ще й з образками".

„А про що писали книжки?"

„Книжки мудрі, вони про всьо тобі пишуть, і що таке світ і як люди у йому живуть і як нам кращої долі доставати".

„Купи й мені книжку!"

„Годі, дитино, тисяч карбованців стоїть; це не по нашим силам, це для тих, що розбагатіли війною... Читає батько книжку, а ми слухаємо аж посмо. А збудимося, — сонце за церкву заходить. От, яка гарна неділя! — кажемо собі. Підемо й скоро спати, щоб рано до роботи. А нічка така зорошлива, така тиха, безпечна. Такий здоровий сон; пахнуть квітки; мадьви, васильки, тонко".

„А буде воно знов так, матусю?"

„Може й буде".

„І батько книжку принесе з міста і читати буде?"

„Ні. Цього вже, дитино, не буде".

„Чому?"

„Батька твого убили..."

Вечір. Тіни туляться до плотів, дитина пригорнулася до мами. Чути плач...

ХТАТИ ДО КРАЮ ЧИ НЕ ХТАТИ?

Кождий Українець, що читає газети, знає, що там діється. Хто мусить їхати, той нехай їде. Хто не мусить, нехай посилає гроші своїй родині, сусідам і на ріжні народні цілі.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.
30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

се народня інституція, яка має обслугувати своїх людий чесно й солідно. Тому Бюро виробляє пашпорти, продає корабельні карти (шифкарти) пересилає гроші до краю найпевнійшою дорогою (доляровими чеками) Амерікан Експрес Компани і дає всякі ради та вказівки. Хто не має певних відомостий про родину, повинен висилати чек на Земельний Банк Гіпотечний у Львові, а той пошукає вже родину і вишле її гроші.

ЧИ СПРОВАДЖУВАТИ РОДИНУ З КРАЮ?

Нема найменшого сумніву, що там біда. Тому хто може, нехай спроваджує, особливо жінки, дівчата і діти. Найвигіднійше спроваджувати кораблями через Гданьск і Брему. Бюро продає шифкарти на лінії на ті порти. Добре отже купити готову шифкарту і вислати її до краю разом з аплікацією. — Всі поради дає даром

Управа Американського Українського Бюра.

ФАРМИ В ПОБЛИЗУ ФІЛЯДЕЛФІЇ І ДРУГИХ ВЕЛИКИХ МІСТ.

40 акрова фарма, дуже добра земля, 15 акрів грубого дерева, гарний дім на 8 кімнат і другі забудовання в добрім стані, покриті тафлями, 2 сильні коні, 3 корови, 15 безрог, 57 качок, 350 курей, досить зерна, сіна, соломи та всіляні знаряди фармерські; 2 милі до Quakertown, зелізниці, банкіи, стріткари, фабрик, склепів і висшої школи. Ціна $3500, готівки $1500. Є також і другі фарми на продаж. Адреса: 83,4,6,8

JOSEPH MOZYNSKI,
826 W. Broad St., Quakertown, Pa.

ФАРМИ, купуйте лише з цілим інвентарем при великих фабричних містах в українській околиці. Тут земля рівна без каміння; маємо на фармах українсько-фармерське товариство, відділ У. Н. С. В околиці міста Oneida, N. Y. аж до Rome є найліпші фарми; проте вам скажуть наші українські фармери. Пишіть по цінник і опис фармів до: 74спп92

А. ФИЛИПЧАК,
DURHAMVILLE, Oneida, N. Y.
Telefon 38-F 41.

ШІФКАРТИ до і з КРАЮ
ПРОДАЄМО ПО КОМПАНЧНИХ ЦІНАХ.
ДОВІРЄ ЛЮДЕЙ, А НЕ ДОХІД — ЦЕ НАША ЦІЛЬ.
ПАШПОРТИ ВИГОТОВЛЯЄМО ДАРОМ.
Помагаємо при оплаті „ІНКОМ ТЕКС".
ГРОШІ пересилаємо по найнизшому курсі з повною гарантією.
Заки що зробите, удайтесь до нас за порадою.
ATLANTIC STEAMSHIP AGENCY,
СЕМЕН КУНКА, завідатель.
154 E. Houston St., New York City

МАЛИМ КОШТОМ можете мати власну господарку і забезпечити собі Вашу будучність, щоби так тяжко не гарувати на старші літа. Можете у нас купити малу фарму о 10.000 квадратових стіп найліпшої урожайної землі, рівної, чистої без жадних корчів за 62псп

$375.00, $50.00 З ГОРИ І $8.00 МІСЯЧНО НА ВИПЛАТ

ЗЕМЛЯ НАХОДИТЬСЯ ПРИ ВЕЛИКІМ ФАБРИЧНІМ МІСТІ НЮ БРОНСВІК, СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗИ, 50.000 ЛЮДНОСТИ, 55 МІНУТ ВІДДАЛЕННЯ З НЮ ЙОРКУ, ДЕ НАХОДЯТЬСЯ ВСЯКІ ФАБРИКИ, ДОБРОЮ ПЛАТНЕЮ. НА ТІЙ ЗЕМЛІ ВИБУДУЄМО ВАМ ХАТУ ПІСЛЯ ВАШОЇ ВПОДОБИ, ЯКУ МОЖЕТЕ ВИПЛАЧУВАТИ ТАКСАМО ЯК РЕНТ — В РАЗІ КУПНА КОМПАНІЯ ВЕРТАЄ КОШТИ ПОДОРОЖИ. — ОФІС ОТВОРЕНИЙ ТАКОЖ В НЕДІЛІ ДО ПОПОЛУДНЯ. — НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ А РІШАЙТЕСЯ СКОРО. ПРИЙМАЄМО ЛІБЕРТИ БОНДИ ЯК ГОТІВКУ. ПИШІТЬ АБО ГОЛОСІТЬСЯ ПО ДАЛЬШІ ІНФОРМАЦІЇ ДО 61пп

HAMILTON REALTY CO.,
63 PARK ROW, WORLD BLDG., ROOM 910, NEW YORK CITY
КОМПАНІЯ Є ПІД К ОНТРОЛЕЮ СТЕЙТУ.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕСИЛКОВИЙ ДІМ
під упр. Гр. Заячківського, дипл. фінанс.
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПО ДЕННІМ КУРСІ СКОРО, СОВІСНО І БЕЗ СПЕКУЛЯЦІЇ.
Сотки посьвідчень і вдоволених костумерів.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ І СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ
Гроші шліть мені ордер або готівкою на адресу:
EAST EUROPEAN EXCHANGE.
2234 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

КУРС
Гроший за 1000 польських марків
драфт $1.45
почтою 1.55
Ромун. леви
драфт $13.00
почтою 14.60
пересилка 35 ц.
Курс підлягає щодня зміні.

ВАЖНА і НАГЛА СПРАВА
ДО ТИХ, ЩО ПОВЕРТАЮТЬ ДО КРАЮ.
Взиваються всіх наших Родимців, котрі їдуть вже тепер до краю або думають в коротці зїхати, щоби в дуже важній справі подати нам сейчас свої і своїх товаришів адреси а отримають дуже важні інформації передовсім в справі паспортів і виїзду, без котрих безусловно не повинні пускати ся в дорогу. Пишіть сейчас на адресу: 80—101
UKRAINIAN IMMIGRATION BUREU,
245 Court Street, Newark, N. J.

ЧОМУ КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ
їдучий до краю повинен удаватися лише до нашого чисто українського Бюра, котре є під зарядом Стефана Дембицького.
Наше Бюро є віддалене від стації ПЕНСИЛЬВЕНІЯ тільки чотири бльоки, що є великою вигодою для приїзджаючих до Ню Йорку, бо кождий зі стації перейде пішки і не потребує їздити з пакунками незнаними стріткарами та собяєми.
Спродаємо ШИФКАРТИ до всіх частий світа.
СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ з краю за посередництвом своїх заступників у Львові, Тернополи, Варшаві і Празі.
ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ по найнизшім деннім курсі або долярами.
Виробляємо ПАСПОРТИ в кількох днях.
Приміщуємо всіх їдучих в добрім і чистім готели де кождий дістає осібну кімнату.
Займаємо ся куфрами від хвилі Вашого приїзду аж до відпливу корабля. АСЕКУРУЄМО КУФРИ і пакунки з Ню Йорку аж до Вашої місцевости в краю.
ALL SLAV STEAMSHIP AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

Г. Кунашевський
ПРЕДСТАВИТЕЛЬ всіх Корабельних Ліній.
Спродаж шифкарт до краю і з краю до АМЕРИКИ
— через —
АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, ГДАНЬСК, ТРИЄСТ,
і всі другі порти, на найліпших і вигіднійших кораблях.
ОПІКУЄСЬ від стрічі на стації аж до відпливу корабля. — Чекованє Багажів.
ОСОБЛИВША опіка РОДИН...
ВИСИЛКА і виміна гроший по курсі ДЕННІМ.
(Не змушуєсь нікого до виміни тихже при відїзді).
ПОВНЕ ВДОВОЛЕНЄ. — ПО ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ВЗГЛЯДОМ ВІДЇЗДУ ЯК І СПРОВАДЖЕНЯ ДО АМЕРИКИ, УДАЙТЕСЬ ОСОБИСТО ЧИ ЛИСТОВНО ДО ЗНАНОЇ ДОВГІ ЛІТА ФІРМИ, НА АДРЕС:
G. KUNASHEVSKY,
179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

Columbia
УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

ПОВЕРНІТЬ ДО ЩАСЛИВИХ ДНІВ!

Обновіть товариськість, любов, пісню, музику і танець тих щасливих днів, які колись у Вас бували! Як? — скажете. — Граючи рекорди Колюмбія на Колюмбія Графоноли, Грайте сі гарні утвори, співані п. і п-ею Токаренко, сопранджою п. Письменною, тенором п. Медовим, сі сопрадові і тенорові дуети і сі свистові і гармонієві соло. Жадайте повного каталога рекордів Колюмбія в українській мові від котрогобудь продавця Колюмбія рекордів. У нім находяться назви творів і пісень, імена артистів і співаків і числа рекордів. Виберіть свої ще нині.

10-INCH 85 CTS.

E 4698	Сонце низенько. Потнурі. Токаренко, дует.	E 3885	Од села до села. Галя Письменна, сопран.
	Ой, у лузі. Потнурі. Токаренко, дует.		Ой, на горі терень. Галя Письменна, сопран.
E 3996	Коломийка. Я. Кресельський, гармоніка соло.	E 3773	Сватання. Д. Медовий, тенор і Р. С. Соловійко, дует.
	Козак-годак. Я. Кресельський, гармоніка соло.		Гоп-та-ра-ра. Д. Медовий тенор і Р. С. Соловійко дует.
E 3949	Баламути. Свист соло, з акомп. орькестри.	E 3772	Ох, я нещасний. Д. Медовий, тенор.
	Чумак. Свист соло, з акомп. орькестри.		У сусіда хата біла. Д. Медовий, тенор.

Глядіть за торговельною маркою Колюмбія а при купні подайте числа рекордів Колюмбії.

Columbia Grafonola

УКРАЇНСЬКІ рекорди Колюмбія є знаменитими рекордами і виконані УКРАЇНСЬКИМИ артистами.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВИРУШАТЬ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРҐ	3 кляса	$125
ДАНЦІҐУ	" "	$145
ЛІБАВИ	" "	$145

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВІ ВИДІЛЯВЮТЬ:

„ЛІТУАНІЯ" - - - - - - 13. КВІТНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - - 4. МАЯ

З ВАРШАВИ ДО НЮ ЙОРКУ $153 В сій ціні влучені всі кошта получені з подорожию.

Зарезервуйте місця у наших уповажнених аґентів у вашому місті, або: BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 42 Broadway, New York City. K. W. KEMPE, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

УКРАЇНЦІ!

Если хочете мати добру і вигідну дорогу, як також заїхати в найкоротшім часі до старого краю, виберіть собі оден з кораблів, котрі йдуть просто, без пересіданя, до Гамбурга і Бремен.

ДО ГАМБУРГА:		ДО БРЕМЕН:	
Цвітень 14	Манджурія	Май 3	Антіґоне
Цвітень 28	Монголія	Май 21	Сускеганна
Май 12	Мішиґана	Червень 15	Антіґоне
Май 19	Мавнт Кардель	Липень 5	Сускеганна
Май 21	Орбіта		
Май 24	Аквітанія		

Пашпорти виробляємо дистово в кількох днях.

Спеціяльні кабіни для родин.

Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки в найкоротшім часі і без жадних клопотів.

Куфри асекуримо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаємо гроші до краю по дневнім курсі з повною гарантією.

По всі інформації звертайтесь листовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ДО КРАЮ І З КРАЮ!

ДО КРАЮ. Спроваджуємо родинків балтійськими кораблями і найдешевшою дорогою. — В Ню Йорку маємо власний дім для родин, що їдуть до краю.

З КРАЮ до Америки спроваджуємо своїх скоро, безпечно і за дешевий кошт. — Ваш кревний з краю дістане від нашого заступника у Львові всі получення дотично виїзду до Америки.

ГРОШІ ДО КРАЮ висилаємо від найдешевшої ґарантією в американських долярах через Український Земельний Банк у Львові. На жадане зекладки гроші до краю пересилаємо і телеграфічно; за своїх і точне доручене ґарантуємо.

ПАШПОРТИ ДО КРАЮ виробляємо в протягу трох днів; помагаємо при оплаті державного податку в Ню Йорку, та помагаємо Родинам в приміщенню їх пакунків на кораблі. 150вч—

СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ як: контракти, возвновлости, справи спадкові, полагоджуємо скоро в найлішими успіхами.

Хто скористає з нашої услиги—ніколи сего не пожалує.

Найлішє є їхати до краю, чи спроваджувати рідню з краю через Гамбурґ або Бремен.

РОДИНИЦІ! Світься з спровадженням своїх в краю, бо така можливість, що Злучені Держави замкнуть границі для іміґрації, а тимсамим і Ваші своєти не будуть могли до Америки прибути.

Завдіть або пишіть до:

AMERUS TRADING CORPORATION,
139—FIRST AVENUE, NEW YORK, N. Y.

ВІДДІЛ ОХОРОНИ ЗДОРОВЛЯ.

Док. мед. МУСІЯ КАДЕЦЬ.

ВІДПОВІДИ НА ЗАПИТИ.

Є. П. — Запит: Мене болить нога вже 14 місяців. Чи не можете дати поради?

Відповідь: Ваших кілька слів не досить, щоб знати, що з Вами то родилтіг Вам. Напишіть більш докладно про біль у нозі; також сильки Вам ще, де працюєте, що робите, чи були колись хорі і чим. Опишіть біль у нозі, який він, коли більш болить, у день чи в ночі і яка частина ноги болить. Чи є які рани на ногі і вже як довго. Напишіть, як взагалі себе почуваєте.

М. С. — Запит: Болить мене у грудях; кашляю вже рік.

Відповідь: Звертайтесь до місцевого лікаря, щоб Вас добре оглянув та дяпів. Листовно сего лечити не можна.

Л. — Запит: Чи сифіліс можна вилічити. 2. Лікар хоче 200 долярів. 3. Каже, що у 2 місяця вилічить. 4. Порадьте добре, бо у старім краю в мене жінка і діти лишились.

Відповідь: 1. Від сифіліса вилічитись можна. 2. Щоб окомпти, то се особиста справа кождого лікаря. 3. 2 місяці не досить, щоб вилічитись від сифіліса. Найменьш для того треба 6 місяців, а то й рік цілий, щоби більше сифіліса не було у крові. 4. Звертайтесь до доброго, чесного лікаря і будьте терпеливі. Не думайте, коли Вам стане лише і обдни сифіліса зникнуть, що Ви вже здорові. Бо тоді лише зачинаєте визздоровлювати, але ще не зовсім одужали. Як не вилічитесь одразу, потім вже буде пізно і Вам і нічим Вашим за те прийдеться дорого платити.

Д. Ню Йорк. — Вашого листа нішо не розберу. Та він дуже довгий. Зайдіть до мене у мій офіс та дадиз-такий, 41 St. Marks Pl. (8. улиця), від 8. до 9. вечір у понеділок або пятницю і я Вам безплатно порадку.

К. Д. — Запит: Вже хорий другий рік. Не можу до Вас приїхати. Чи можна Вас заклякати до Бруклина?

Відповідь: Їду до хорих в Ню Йорку і Бранкс. До Бруклина звичайно не їду, але в особливих випадках їду як раніш хомитесь зі мною телефоном. Закликати можна Harlem 3502 і Orchard 9816.

Ю. С. — Запит: 1. Чи курити є шкідливе? 2. Кажуть, що цигари курити можна, бо вони не шкодять здоровю. 3. Курю щоднів 15 цигарет, чи то мені не шкодить? 4. Коли се шкідливе, порадьте, що робити, щоб кинути куреннє.

Відповідь: Слідуюча статя у Відділі Охорони Здоровля буде на цю тему. Там Ви знайдете відповідь на Ваші запити.

Р. Б. Слідуючі статті будуть про тютюн, алькоголь, каву й чай.

ЗАМІТКА.

Як би хто хотів звернутися з якими запитами в справі лікарської охорони здоровля, нехай пише на адресу:

Dr. M. M. KADETZ,
38 West 120th St., New York City.

Відповідь може бути у „Свободі", а хто хоче особистої відповіди, нехай додучить заадресовану коперту з 2-центовою маркою.

Телефон: Harlem 3502

ДР. МУСІЯ КАДЕЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Головний офіс:
38 West 120 Street,
коло Пятої Евнї

Приймає щоденно: 12—1 попол., 5—7 вечер. У неділі і свята: 3—5 попол.

Відділ:
Телефон: Orchard 9816
Dry Dock 1118
41 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Евнї

Приймає щоденно: 8—10 рано, 7—9 вечер. У неділі й свята 9—1 попол.

ДОПИСИ

ПАСЕЙСЬКА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НА ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВИ. — ПРИГОТОВАННЯ ДО „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Пасейк, Н. Дж.

Український День, який назначено на 16-го цвітня с. р., заповідається вельми величаво. Обеднаний Комітет вже зібрав поміж самими тільки Українцями в місті поважну суму понад 500 дол., **а 500 долярів висилає на помічі найбільше потребуючим в Галичині.** Ся жертвенність Українців з Пасейку заслугує на тимбільшу похвалу, що в місті від довшого часу панує повне безробітте і всі фабрики стоять безділно. А мимо сего зложено поверх пів тисячки.

В самий український день, се є 16. цвітня, коли то буде колектиятись через цілий день по улицях міста, збірка заповідається величаво. Богато дістає згодосьло свої услуги, а єдиновна надія, що число патріотів, заки наспіє 16. цвітня, ще побільшиться.

З гордощами пасейська Україна дивиться вже тепер на доконану роботу і з піднесеним серцем вижидає хвилі, коли виступить перед загалом міста. Підчеркнути треба, що львина часть праці спочиває на плечах неструдимого о. Левицького, що своїм тактом і патріотизмом всіпів обєднати розбитих на ворожі партії Українців з Пасейку для патріотичного і гуманітарного діла: несення помочі братам в ріднім краю.

—o—

НА ПОМІЧ ВІТЧИНІ.

Когуг, Н. Г.

Укр. Ратунковий Комітет в Когуг, Н. Г., вислав на поміч бідним в старому краю $100.00 (сто долярів) і розділив як сидує:

1) Для українських героїв в Ліберці, Чехія, $40.00;

2) Для Укр. Гор. Ком. у Львові, для сиріт $20.00;

3) Для сиріт на тернопільський повіт $20.00;

4) Для „Чемківського Союза", для сиріт $20.00. — Разом $100.00.

Гроші вислано через кашелярию д. Т. Грицея в Филадельфії, Па., котрий за пересилку не рахував нічого. Число подоходок 1877056 і 2223202.

Р. S. В „хрунівських Вістях" була брехлива допись про українські збори в Когуг, Н. Г. Не відповідаємо, бо з тим не числимося.

За Укр. Ратунковий Комітет в Когуг, Н. Г.:

Стефан Пачка, предс.; Андрій Мазурик, заст. предс.; Іван Столяр, касієр; Никола Заблоцький, заст. касієра; Данило Зальоний, секр.

РОЗСТРІЛИ ПРОВІДНИКІВ ПОВСТАНЬ В МЕКСИКУ.

Президент Мексика генерал Обрегон взявся остро до провідників ріжних повстанчих банд, котрі послідними часами оперували в ріжних частях Мексика. За послідні два тижні розстріляно по короткім воєнім суді яких десять провідників. Межи розстрілюними є Фернандес Перес, генерал банди, що оперувала в Мексиці запас, а котра після останніх часами звернулася проти уряду. Мексиканський уряд каже, що майже усі повстанці були в змові проти уряду.

ПОЛОВИЛИ ВИНОВНИКІВ БОМБОВОГО ЗАМАХУ НА ТЕАТР В ІТАЛІЇ.

Мілянська поліція перехаваюється, що всіх виновників бомбового замаху на театр Діяна в італійськім місті Міляно, від котрого згинуло кількадесять осіб, уже арештовано, що вони усі попризнавали до вини. Один виновник признався не лише до своєї участи, але й видав імена усіх виновників. Се довело до арештовання других виновників.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

1) 140 акрів, 80 до орання, 16-кімнатний дім, стодола, 2 курники, 2 водні і 4 других будинків, 10, корови, 6 бик, 3 телиці, 4 свині, 200 курий, 2 добрих коний, пів милі до міста. Ціна $4500, $2000 готівкою.

2) Фарма 127 акрів, 9 кімнатний дім, стодола, великий курник, возівня і другі будинки, 8 коров, 1 кінь, 110 курий, 4 свині, машини і всі господарські знаряди; миля до міста. Ціна $3700, $1600 готівкою. 81,83

Крім того є ще більші й менші фарми. Голоситись письменно або особисто до:

S. POKUTNY,
197 Forsyth St., New York City.

ЛИЦЯ О НЕЗДОРОВІЙ КРАСЦІ СКОРО ВИЛІЧЕНІ

Вукрь і корости, отворені пори і лискуча шкіра, волосе на лици, руках і тілі, знаки, пятна і сині жили, ДОВІРОЧНІСТЬ ҐАРАНТОВАНА. Не є дороге а вповні ґарантоване. Голоситись до SPARROW CO. з дістанете пораду яку Вам може удалити.

THE SPARROW (A 3),
БЕЗПЕЧНА, ДОБРА ПЕВНА МЕТОДА.
180 Avenue C., New York City.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення кожнятків не приймається. — За оголошення получення платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів дешевше відповідний опуст. Дворазове оголошення в 5 стрічок $1.00.

БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ на продаж, в приступній ціні, бізнес стиче 55 літ, положений в українській і польській околиці. Сповдає з причини виїзду до краю. Голоситись до: A. KOVALEWSKI, 593 Henderson St., Jersey City, N. J. 81-3

ПОТРЕБА АҐЕНТІВ до розпродажи широко звісних і гарантованих панних скатерток, за якими є великий попит а які виробляють знатні хемікі. Можете заробити $100 до $150 тижнево. Публичні продажі скатерть розвивні по стелях. Пишіть до BOB MANUFACTURING CO., 5436—2nd Ave., Pittsburgh, Pa. 82-4

ПОЗИР! На продаж салон або приймуду партнерки чоловіка або і женщину, котра розуміє на кухні. Можеться всі приряди кухонні і галоші і добрім місци, коло двох зелізниць і близько ріки, де переїзджає тисячі возів денно. Місце старе і виробочне. Властитель 80,2,4

М. ПЕЛЕХ,
258 Johnston Ave., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ САЛЬОН в JERSEY CITY, N. J., добрий бізнес для нашого чоловіка, в околиці замешкалій Славянами, при двох великих фабриках. Можна вести дом-руум при сьвіжій. Причина продажи слабість в родині. Голоситись до сальону 84 Essex St., Jersey City, N. J. 81,3,6

Де є ПАВЛО ЗБАЛИЦИН, з села Полона, пов. Сянік. Хто знає о нім або він сам, зволить донести до сиш. а дістане $10.00 нагороди. Адреса: ГРИГОРИЙ ЗБАЛИЦИН, 17 East Monroe St., Latrobe, Pa. 83-6

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Дуже добрі фарми, ціни від CRAWFORD, добрі будинки, добра земля, овочеві дерева, близько зелізниці, школи, міста, здоровий лїс; низькі ціни. Гарні фарми від $2000. Вірний ціні і ґаранції і чесна продаж. Порозуміється з нами у Вашій мові. Приходіть або пишіть до: A. M. ZEMLANSKY, 252 North St., Meadville, Pa. 81-85

Nuga-Tone

ЗМІЦНЮЄ І УСТАЛЮЄ НЕРВИ, СПРАВЛЯЄ КРОВ І ТВОРИТЬ ПОВНУ СИЛУ У МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Мінь нервів підтримує органи тіла і будить їх до пільного активного життя. Nuga-Tone має фосфор для нервів і органічне зелїзо для крови. Він складається з вісьмох лічних складників, будуючих здоровлє, і тому поручають сей дім найлішні лікарі.

У живоцчи знаменитої медицини Nuga-Tone можна в дуже короткому часі вилічити: болі жолудка, газ, ліпідиспіп, розлізнення, біль голови, слабі щірки, слабости черева, недорозвій відлих, блідий язик, вопіти, кашель, корчі і инші подібні хвороти. Nuga-Tone справить апетит, збільшить вагу вагу, дасть здоровий сон і почнить з вас нового чоловіка. Nuga-Tone кормить і змішує житові органи, дає силу мущинам і красу і здоровлє женщинам. Тисячі людий уживає сего ліку з повним признанєм. Витніть отсю оголошу, дайте в аптиці по фаховому Nuga-Tone. Єсли отсей лік заведе Вас, зверніть його другстоpникови і жадайте зворотну грошей. Коли не годі дістати сей лік у свого другстоpника, зайдіть нам $1.00 а дістанете ґаздане лічниче средство з повною запорукою. 60п—

Druggist: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 539 So. Dearborn St., Chicago. Guaranteed. Retail price $1.00.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

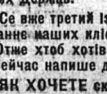

Без ріжниці з котрій сторони Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші. 38сп—
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4262

УКРАЇНСЬКА ЕКСПОРТОВА КО.

Повідомляє всіх своїх костумерів, що для їдучих до краю має близько офісу УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І РЕСТАВРАЦІЮ.

Пересилає гроші до старого краю під ґарантією АМЕРИКАН ЕКСПРЕС КО. на ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК.

Пишіть до нас як без перешкоди переїздяти до краю? Як дістати скоро паспорт?

Їдучи до краю напишіть до нас, а ми Вас будемо ждати на стації. В українськім готелю дістанете тано і чисті кімнати. — Пишіть до:

Ukrainian Export Co., Inc,
318 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНЬОЕ НЕХУ І АНУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

ФАРМИ! ФАРМИ! В ROME, N. Y.

Подаю до відома всім інтересованим в купні фарм, що повнісце подобрав фарми, можуть купити сейчас. Запевняю, що сі фарми є досконалі, за що ґарантую, а хто скорше приїде той купить. На кождій фармі є будинки, худоба, машини рільничі і всякий дріб, сади і ліси; при твердих дорогах, близько міста і в сусідстві наших людий фармерів. Радиу тим, що хотять прицяти купити фарму, щоби взяли зі собою задаток, щоби в разі сподоби могли на місци полагодити купно, без жадного приїзду. Я не є аґент, але жию враз з родиною на гадлівстві. 83-85

1) Фарма 100 акрів, дім з 9 кімнатами, 2 бані, стайня, курники, сад, 200 акрів ліса, возів, машини, 9 корів, 2 коні, 45 курий, 6 телят; при добрій дорозі, 4 милі від міста. Ціна $4500, виплати $2000 і 5%.

2) Фарма 55 акрів, дім з 8 кімнат, 2 бані, всіо, перероблене, 9 корів, 2 коні, 3 свиний, 2 телята, 60 курий, сад, 15 акрів ліса, 1 миля від міста. Ціна $5000, виплати $3000.

3) Фарма 53 акри, дім з 9 кімнат, 3 бані, сад овочевий, 8 корів, 1 вілка, 2 коні, 80 курий, возів, машини, 2 безрогих, одна трета милі від міста при сталевій дорозі. Ціна $4500, виплати $3000.

На сих трох фармах можуть осістися по дві фамілії і робити в згоді добре жити. Прошу писати по близші інформації до мене. Я дуже вже знаний і сейчас мене найдете а не дайтесь увести другим на дріб.

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. MADISON ST., ROME, N. Y.
Телефон 1377.

НЕДУГИ МУЩИН
DR. KOLER
638 PENN AVENUE,
PITTSBURGH, PA.
Говорить по українськи.
Др. Колер відбув свої студиї в Росиї і має 28 літ досвіду у лїченю мущин. Голоситься особисто, листовно не лічу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч., в неділі від 9. до 2. попол.

ПЕРШЕ І НАЙБІЛЬШЕ УКРАЇНСЬКЕ БЮРО В ШІКАГО
AMERICAN EUROPEAN EXCHANGE, 1011 MILWAUKEE AVE.
Пересилає гроші через Земельний Банк Гіпотечний у Львові в долярах або в вимінї на марки. Продаємо ЦИФКАРТИ на всі корабельні лінії, по цінї компаниїчній. Даємо всі потрібні вказівки до подорожи і опікуємося куфрами. Спроваджуємо з краю і виробляємо потрібні документа до конзуля Американського. У всяких справах краєвих як рівнож Американських даємо добру раду і полагоджуємо корисно. Нашим гаслом є: чесна і совісна обслуга. Пишіть або приходіть до:
AMERICAN EUROPEAN EXCHANGE,
1011 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, Inc.
ВІДІЗДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ ПРЯМО ДО
БРЕМЕН І ГДАНЬСКА
S. S. NEW ROCHELLE 9. ЦВІТНЯ
S. S. ANTIGONE 3. МАЯ і 15. ЧЕРВНЯ
S. S. SUSQUEHANNA 21. МАЯ і 5. ЛИПНЯ.
Голоситись до Passenger Dept.: 45 Broadway, New York City. або місцевих аґентів.

НАЙЛУЧША НАГОДА ЇХАТИ ДО КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїздає в короті до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А також буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначення. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на заповнення місця на кораблі.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій цїли, щоб відвайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та не можуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаємо до Европи на жадане наших клієнтів, щоб дати нагоду поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші виміняємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕГРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною ґарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗІ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому вона посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають ОФІЦІЯЛЬНО ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписом краєвої почти.

У всіх потребах пасажирських і Виновних просимо звертатись особисто або листовно на адресу:

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. N. NEW YORK, N. Y.